

Objavljeno 06.11.2010. u 12:31, SLOBODNA DALMACIJA

Bura oko knjige "Jezik i nacionalizam"

Snjeffana Kordi : Podudaranje jezika i nacije samo je mit

Graja koju su ovda-nji deklarirani usta-ofili, ali i dio tzv. umjerene kulturne javnosti podigli oko knjige na-e sugovornice *Snjeffane Kordi*, hrvatske jezikoslovke s njema kom adresom, "Jezik i nacionalizam" ovih je dana uobli ena u tufbu Hrvatskoga kulturnog vije a predvo enog **Hrvojem Hitrecom**, piscem, protiv **Boffe Bi-kupi a**, ministra kulture. Njegovo ministarstvo sufinanciralo je Kordi kino djelo koje je, smatraju u HKV-u, "upravljeno protiv hrvatske kulture, hrvatskoga kulturnog identiteta i hrvatskog jezika".

Jeste li o ekivali da e nezadovoljstvo ovda-njih nacionalista Va-im djelom eskalirati tufbom?

ó Te-ko je predvidjeti sve mogu e oblike reakcija koji se mogu pojaviti. Ali znaju i situaciju u Hrvatskoj i vi-edesetljetno ispiranje mozgova ljudima kroz -kole i brojne medije, burnost reakcija me uop e nije iznenadila.

12 tisu a -drflavnihøkuna

Kako komentirate injenicu da je HDZ-ovo Ministarstvo kulture financiralo Va-rad?

ó Objektivno gledano, to bi trebala biti najnormalnija stvar. Jer bili su ispunjeni svi formalni uvjeti koje Ministarstvo postavlja. A sadrflajne uvjete i ne postavlja, niti bi smjelo postavljati. Mislím da je potrebno istaknuti da Ministarstvo uop e nije financiralo moj rad, ja sam besplatno ulofila u knjigu deset godina intenzivna rada. Ministarstvo je samo izdava u pokrilo dio tro-kova za tiskaru. U jednoj maloj zemlji izdava i ne mogu objavljivati knjige bez sufinanciranja od strane drflave jer trfli-te je maleno. Ministarstvo kulture je istodobno s mojom knjigom sufinanciralo i etiristo osamdeset drugih knjiga. Izdava je za tiskanje moje knjige dobio dvanaest tisu a kuna potpore, a toliko su u prosjeku dobile i druge knjige. Ove podatke moffe vidjeti svatko na internetskoj stranici Ministarstva kulture ve pola godine. A krugovi ogor eni zbog sufinanciranja prave se da ne znaju o kojoj se svoti radi.

TMo ste, zapravo, fleljeli s "Jezikom i nacionalizmom"?

ó Pruffiti mladima znanja koja im se uskra uju kroz -kolovanje. Maknuti ideologiju iz kroatistike. Upoznati doma u sredinu sa znano- u u svijetu. S tim ciljem se u knjizi citira vi-e od 400 razli itih autora, ve inom zapadnja kih eksperata.

ini se da je knjiga u srpskim profa-isti kim krugovima primljena jednako mrzovoljno kao i kod njihovih ideolo-kih kolega u Hrvatskoj?

ó U Srbiji ima istih problema s nacionalizmom kao i u Hrvatskoj. Pro-log tjedna sam srbijanskoj publici u intervjuu za beogradski NIN objasnila da ni Srbi kao ni drugi narodi na na-em kontinentu nisu povijesni narod, zatim da se ne mogu pozivati na nekakvo jezi no prvenstvo, i da srpska varijanta nije nadre eni entitet naspram hrvatske i drugih standardnih varijanata istog jezika. Iznijela sam i injenicu da je hrvatska varijanta danas u svijetu postala

<http://www.slobodnadalmacija.hr/Spektar/tabid/94/articleType/ArticleView/articleId/120453/Default.aspx>

prestifnija od srpske, i to dobrim dijelom zbog turizma na Jadranu. Promjena u prestiflu nije ni-ta neobi no, i brazilska varijanta je postala prestifnija od portugalske, i ameri ka varijanta je postala prestifnija od britanske.

Spomenuli ste da se Srbi ne mogu pozivati na nekakvo jezi no prvenstvo. U Hrvatskoj se esto uje tvrdnja da Hrvatima povijesno pripada jezi no prvenstvo.

ó Da, uo ljiivo je pravo takmi enje izme u etiri nacije u tome tko je bio jezi no prvi. Ve je i u inozemstvu s podsmijehom **Bernhard Gröschel** zapazio kako se natje u i sukobljavaju oko prvenstva. Kao primjer on navodi kod **hrvatskih** nacionalnih filologa prigovor da je **Vuk Karadffi** za svoj rje nik iskoristio starije hrvatske rje nike, kod **Bo-njaka** tezu da je Karadffi u stvari normirao bosanski, kod **srpskih** jezi nih nacionalista optufbu da su Hrvati srpski standardni jezik ukrali, a s **crnogorske** strane okrivljanje Srba da su uzurpirali Vukov crnogorski materinski jezik. Gröschel to komentira da õnije ni udo -to pri tako izraflenom uzajamnom sumnji enju za kleptomaniju izme u govornika -tokavskoga neki inozemni lingvisti gube uvidö. A doma i filolozi kao da ne vide da je posve nebitno tko je õprviö govorio -tokavski, ili tko je prvi kodificirao -tokavski, ili tko je od koga õpreuzeoö -tokavski, nego je presudno to -to danas sve etiri nacije imaju -tokavski za standardni jezik, pa se zbog toga radi o zajedni kom policentri nom standardnom jeziku.

Prije mjesec dana je srpski lingvist Milo-Kova evi pokrenuo u novinama kampanju protiv svoje kolegice na fakultetu jer je upotrijebila izraz õsrpskohrvatski jezikö. Proglasio je to najgrubljim kr-enjem Ustava Republike Srbije.

ó Izgleda kao da se Hitrec ugledao u taj srpski slu aj. Jer i Hitrec u optufnici kafe da je knjiga õJezik i nacionalizamö protuustavna i da osporava õUstav RH u dijelu koji govori o hrvatskome jeziku u slufbenoj uporabiö. Zanimljivo je kako Hitrec gleda na Ustav. Za usporedbu, u njema kom ustavu ne postoji odredba o njema kom kao slufbenom jeziku. Kad je prije nekoliko godina jedan desni arski politi ar predlofio da se takva odredba uvede, bio je jednoglasno odbijen, ali nije bio kriminaliziran. ^Tto je i normalno, jer o mogu oj promjeni ustava se smije razgovarati. Ja sam u knjizi pokazala da je odredba o slufbenom jeziku u ustavu neke zemlje suvi-na, da je brojne drflave nemaju, i da devedeset osam posto jezika u svijetu nije progla-eno slufbenima.

U obrazlofenju tufbe stoji i da u knjizi negirate hrvatsku kulturu i hrvatski kulturni identitet.

ó U knjizi se pokazuje da kultura prelazi nacionalne granice, a i da unutar iste nacije ima nekoliko razli itih kulturnih zona. Tako er se pokazuje da to vrijedi i za druge nacije u svijetu, a ne samo za hrvatsku. Isto tako, u knjizi se na vi-e mjesta obra unava s romanti arskim mitom iz 19. stolje a o podudaranju jezika i nacije. Taj mit do danas u Hrvatskoj i u susjednim drflavama presudno obiljeflava shva anje jezika i nacije.

-Umjereniø jezikoslovci

Kako komentirate injenicu da su protiv Va-e knjige u Hrvatskoj i tzv. umjereniji jezikoslovci?

ó U Hrvatskoj je, izgleda, dovoljno da se netko u pojedinom detalju ne slafe sa **Stjepanom Babi em** pa da ga proglaše umjerenim. Ali ti takozvani umjereni paze da razmak izme u njih

<http://www.slobodnadalmacija.hr/Spektar/tabid/94/articleType/ArticleView/articleId/120453/Default.aspx>

i Babi a ne bude ve i od jednog koraka. Godinama to pokazujem u brojnim kriti kim analizama njihovih najnovijih knjiga. I takozvani umjereni jezikoslovac u svojoj knjizi hvali jezi nu politiku **Paveli eva** reflima. I nikom ni-ta. To se smatra neophodnim ritualnom onoga tko fleli popraviti svoj rejting.

S obzirom na ovo -to ste rekli, ima li hrvatskih lingvista u novijoj povijesti ije stavove dijelite?

ó Pa hrvatski lingvisti koji se danas progla-avaju ikonama suvremene kroatistike zastupali su desetlje ima i branili iste pozicije koje zastupam i ja u knjizi. To su **Ljudevit Jonke, Dalibor Brozovi , Milan Mogu-, Radoslav Kati i , Stjepan Babi , August Kova ec.** Svi oni su citirani u knjizi, i upravo zato je flele baciti na loma u.

pi-e Vladimir Matijani